AYDEDE

No. 91 — 16
Çarşamba 30 Haziran
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar siyasî hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis Tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Bizi nakavt eden boksör

Yeni Ticaret Bakanı diyor ki :

" — Zahirde bakarsanız işler hakikaten çok ve memurlar bu işin altından çıkamıyor görünmektedir. Fakat evrakın hakikî mahiyetine bakılınca yarısından fazlasının kırtasiyecilik ve lüzumsuz formalitenin doğurduğu evrak olduğu ve açık konuşmak lâzımgelirse memur mesaisinin günde 3 saati aşmadığı görülür.,,

Bakanı bu sarih beyanatından dolayı tebrik ederiz. Vaziyeti gerçekten iyi kavramış. Sayın hükümet adamı sözlerine şunu da ilâve ediyor :

" — Ben bu zihniyetle mücadele edeceğim!,,

Hüsnü niyetine şüphe yok. Lâkin şahsî kudreti o işi halle yetmez. Kabinenin aldığı kararlar ise kifayetsizdir.

Kırtasiyeciliğin asıl büyük felâketi kendisiyle mücadele niyetinde bulunanları da az sonra bunaltıp mücadele edemiyecek takatsiz hale sokmasındadır.

Biliriz, hem kendi başımızdan geçti, hem de başkalarında gördük : Genç iradeli bir Bakan ilk günlerinde kırtasiyeciliğe karşı ateş püskürür, ateş açar.

— Onun başını ezmeliyim! Ezeceğim !

Gibi kararlar alır. Kararlarında gayet samimidir. Fakat kırtasiyecilik öyle mel'unca kök salmış ve etrafına sayısız sürgün türetmiş bir aylangoz ağacı ve bir ayrık otudur ki Okjias'ın ahırlarını temizliyen Herkül bile hakkından gelemez.

Memurlar müthiş bir sevkülceyş hareketiyle yeni Bakanı evrak desteleri, yığınları ehramları Himalayaları ile muhasara ederler; nefes alacak delik bırakmazlar. Ne sorsa, ne istese, elini nereye uzatsa kâğıttan tel örgüler ve beton kulelerle çevrilir; şaşkına döner.

Kâğıt ! Kâğıt ! Kâğıt !

Dosya ! Dosya ! Dosya !

Formalite ! Formalite ! Formalite !

Bazan dört paralık bir pul meselesi için biriken evrak yanyana yapıştırılsa bizim Bağdat caddesi kadar boy atar !

Hele birkaç hafta geçsin, Ticaret Bakanının önüne evrak tınazlar gibi yığılınca bu azimli zatin de koltuğuna yığılıp kalmasından korkulur.

Kırtasiyecilik ne hain bir illettir! Mikroplarını hasmının kanına karıştırdı mı gizli sıtma gibi başlar yavaş yavaş tâb ve tuvanını kesmeğe !

Yumruklarını sinsi sinsi, sessiz sadasız, farkettirmeden, acısını duyurmadan rakibinin kafasına, gözüne, kulak tozuna, burun kemerine, her tarafına mütemadiyen indiren gizli ve şeytanî boksör, kırtasiyeciliktir.

Asırlardan beri yumruklarını yemekten kurtulamadık. Hele son yıllarda darbelerini öyle azıttı ki galiba nakavt olduk da sersemliği tesiriyle henüz farkına varmış değiliz !

AYDEDE

Parti liderleri mitinglerde halkın sırtında taşınıyor

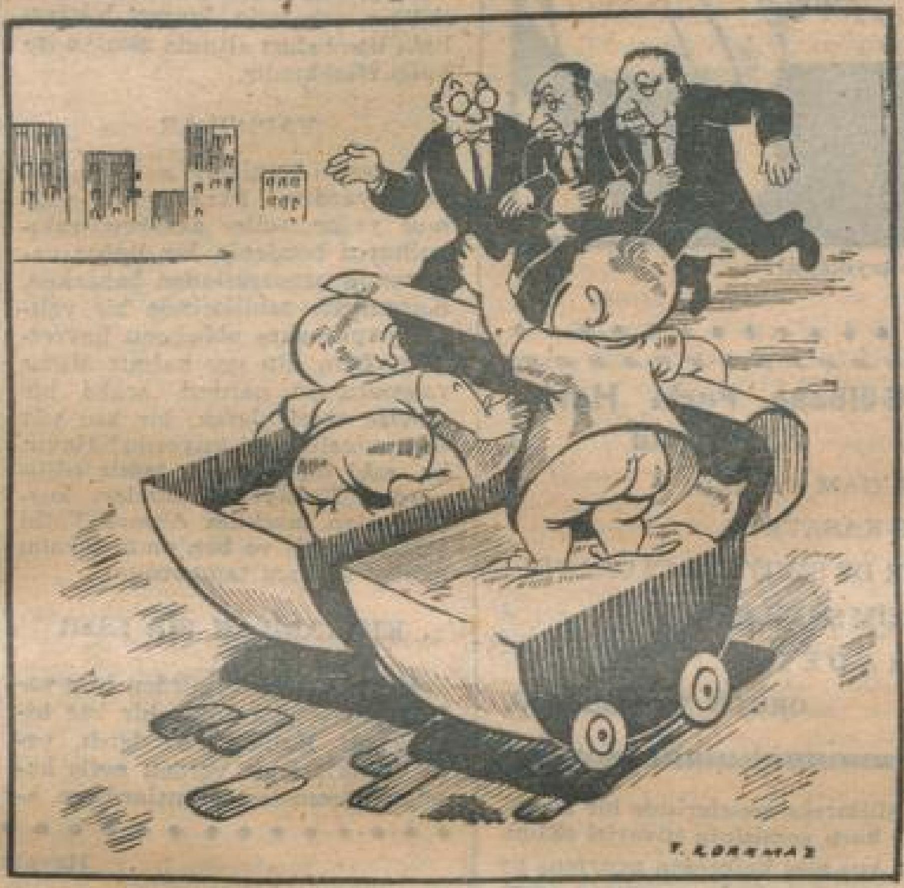

— İşte, bak ! Biz de büyüdüğümüz zaman bu adamları sırtımızda taşıyacağız!

İttihatçı miktarı

Süleyman Nazif Bey, İttihatçıları hicv için, bir gün, âdeti veçhile başkasına atfen şu fıkrayı anlattı :

— Bir baba oğluna Osmanlı tarihinde kaç tane Selim var diye sormuş, oğlu (Üç) diye cevap vermiş. Ya kaç tane Abdülhamit vardır, diye sorunca oğlu (İki) demiş. O zaman babası itiraz etmiş :

— İşte bunu bilemedin. İttihat ve Terakki merkez-i umumisinde kaç tane aza varsa okadar Abdülhamit vardır !..

Basiretçi Ali Efendi ve Basiret

Ali Suavi vakası üzerine (Basiret) gazetesi kapatıldı, sahibi "Basiretçi" lâkabiyle maruf Ali efendi kaymakamlıkla taşraya gönderildi. 1908 inkilâbı üzerine İstanbula gelip (Basiret) i yeniden çıkarmağa başladı. Fakat, sermayesi olmadığından bir kaç sayı çıkardıktan sonra kendisi kapamağa mecbur oldu. Eski arkadaşları bundan müteessir olarak :

— Yazık oldu, dediler, şu "Basiret" i yaşatamadınız !

Ali efendi tevekkülle başını salladı :

— Bizde, dedi, basiret olsa beş on kuruşu bir araya toplar (Basiret) i çıkarmağa ihtiyaç duymazdık !

O derece değil !

Bir adam borsada büyük bir servet kaybeder. Aklını oynatır. Ertesi günü birisi, arkadaşına sorar :

— "Bari borçlarını verdi mi?,,

— "Aklını oynattı amma borcunu verecek derecede değil!..

Yarab ne eksilirdi...

★ Yıllardır yeri bir türlü tesbit edilemiyen (Adalet Sarayı) için şimdi de Beyazıttaki Askeri Tıbbiyenin bahçesine bitişik arsa münasip görülür gibi olmuş; incelemelere başlanmış.

Ne dersiniz? Acaba Adalet Sarayı mı daha evvel yapılacak, yoksa Bolu davası mı önce bitecek? Bahse girişelim mi?

★ Gazetelerde bir gürültüdür gidiyor : Raman dağında petrol var mı, yok mu?

Hani bir tekerleme vardır : " — Anahtar nerede ? — Suya düştü ! — Su nerede ? — İnek içti ! — İnek nerede? — Dağa kaçtı ! — Dağ nerede ? — Yandı kül oldu !,, İşte tam bu tekerlemenin sonunda olduğu gibi : — Vay benim köse sakalım !

★ Bayar'a hakaret eden ziraat memuru 3 ay hapse mahkûm oldu.

Mükâfatını görmek ümidiyle tek parti usulünün avdetini bekliyedursun... "Bir gün Tarım Bakanı olurum,, diye tatlı hülyalara dalar.

★ D. P. lideri "Millete verdiğimiz sözü isbat için iktidarı istiyoruz!,, dedi.

Dile kolay !

★ Porsuk barajı inşaatında yapılan yolsuz hareket...!

Tuhaf şey... Baraj denildi mi yolsuz hareket şart halini aldı !

★ Ticaret Bakanlığının kasaplık canlı hayvan ve kaşar peyniri ihracına müsaade etmesi üzerine hayvan ve kaşar fiatlarında hemen bir yükselme başlamıştır.

Sabık Bakan ve hükümet adamları "Ayarlarız, yükselme olmaz !,, demişlerdi. Haniya? "Olmaz, olmaz deme; olmaz, olmaz !,, hele ihraç kararı verilince fiat yükselmesi bahsinde olmıyacaklar olur.

Yarab ne eksilirdi deryay-ı hikmetinden
Ya dehre gelmeseydim ya aklım olmasaydı.

— Hangi eserleri okumayı seversiniz beyefendi?
— Yemek listelerini !..

BUGÜNLERDE

OLUP BİTENLER

BUĞDAY-DEĞİRMENCİ-OFİS

Has ekmek yapılması için lâzım olan beyaz unun temini işi görüşülmek üzere Belediye İktısad Müdürlüğünde değirmencilerin iştirakile bir toplantı yapılmış, kâfi miktarda buğday olmadığı anlaşılmış, yeni mahsulün tamamiyle idrâk edilmesinden sonra has ekmek imaline başlanması kararlaştırılmış.

Acaba Toprak Mahsulleri Ofisi gizlice lâğv mı edildi?. Böyle olmasa, İktısat Müdürlüğü değirmencileri değil, Ofisçileri toplar, ellerinde buğday olup olmadığını onlardan sorar, anlardı. Memlekette ne kadar buğday bulunduğunu ancak Toprak Mahsulleri Ofisinin bilmesi lâzım gelmez mi? Hayırdır inşaallah !

BEREKET Kİ

Limanımıza gelen bir İsveç vapurunun süvarisi âni olarak delilik alâmetleri göstermiş, doktorlar çağırılmış, sonunda Fransız Akliye Hastahanesine kaldırılmış.

Yine zabıta romanları

Ev sahibi — (Hırsıza) O adamın yerinde olsan sen de mi böyle yapardın?

"Fransız" karikatürü

Gülhane Parkı Hattı Humayunu

NE GAM KALIRDI
NE KASAVET
BİR DE SİMİT AĞACI OLAYDI
BİZİM SAYILIRDI
S A A D E T . . .

ORHON M. ARIBURNU

Mütareke senelerinde bir İspanyol harb gemisinin süvarisi aklını, bir kuş gibi kafesiden uçurmuş ve toplarını İstanbula çevirtmiş, şehri bombardıman etmeğe kalkışmıştı.

Bereket İsveçli kaptanın süvarilik ettiği tekne harb gemisi değil. Yoksa : «Tarih tekerrürden ibarettir.» diyenlere bir defa daha hak vermek icab ederdi.

BAŞLARI KEL Mİ?

Yüksek tahsil öğrencilerinin Belediye otobüslerinde 10 kuruşluk biletle seyahat etmeleri Şehir Meclisince uygun görülmüş. Yerinde, çok yerinde bir karar. Yalnız bir nokta var : İlk, orta, lise öğrencileri neden bu tenzilâttan istifade etmiyorlar ve neden bu kararın haricinde bırakılmışlar?.

Tamam, doğru, eksiksiz bir iş yaparsak çarpılacağımızdan mı korkuyoruz?!.

REKLÂM DA REKLÂM

Tekel İdaresi Londradaki Olimpiyada iştirak edecek dünya sporcularına Türk sigaraları ikram edecekmiş.

Bizim bildiğimiz sporcu evvelâ sigara içmez. Bu kabil reklâma kalkışmak "ata et, ite ot» yedirmek kabilinden bir şeydir. Rakı, şarab ve votka hediye etmediklerine şükür !

KARGI

Cumartesi — Çarşamba

YIKICILAR

Osmanlı İmparatorluğunun meydana getirdiği büyük servetlerin eserleri, aynı zamanda sivil mimarimizin güzel birer nümuneleri, o zamanın içtimai hayatının birer tetkik membaları idiler. İmparatorluk ile bu servetler tarihe karıştı, eserleri bir müddet kaldı, yeni zenginler bir sahte modernizm peşinde ve gösteriş olsun diye apartıman merakına kapıldılar. Halbuki, apartıman, lüks işi değil, barcı âlem işidir. Bizden gayri bütün dünyada, apartımanda oturan zengin yok gibidir.

Şimdi, Osmanlı İmparatorluğunun köşkleri, yalıları, yıkıcıların ellerine düşmüştür ve mazi, zevksizliğin, cehaletin, kıymet bilmezliğin bombaları altında maziye inkılâp etmektedir.

YAPICILAR

Yukarıki satırları ne münasebetle yazdım ! Pazar günü, yağmur yağar, seller akarken, rakımülhuruf bendeniz, bir Boğaz vapurunun penceresinden bakarken, Kuzguncuk sahillerinde bir yalının yapılmakta olduğunu hayretle gördüm. Bu geç kalmış Mayıs yağmurunun perdesi, acaba bir mucize eseri olarak, bir kaç yüz sene evveline mi iniyordu? Hayır, bu, eski bir yalı idi, tamir ediliyordu, Türkiyede müzeleri kurmuş olan merhum Ahmed Fethi Paşaya aiddi ve ben onun torunu Şevket Mocanı tanıyordum.

KURTARILAN BİR ESER

Kuzguncukta vapurdan inip yahya gittim. Etrafında bir kaç kişi vardı. Bunlar yıkıcılardı, yeni yıktıkları bir yerden nefis kapılar, döşemeler satmışlardı ve, alıp yıkacakları bir köşk içindeki avizeleri, mermer şömine vesaireyi de satmak istiyorlardı. Gidip görelim, dedik ve gittik. Burası, İcâdiyede, Servet Paşa köşkü denilen yerdi. Bir kelime ile küçük bir saray ! Bugünkü sahibi Emekli Amiral Vâsıf; köşkü, kıymetine nazaran fırsat denilebilecek bir fiyat satıyordu. Yalnız bu kıymetbilir Amiralin tek şartı, köşkün yıkılmaması idi. Böyle bir şartla satış yapılamıyacağını bilen Şevket, köşkte gördüğü güzelliklerin karşısında, benim de fikrimi sorarak, âni bir karar verdi. Derhal Amiralin evine gittik ve köşk hiç ihtiyacı olmadığı halde, sadece yıkıcı eline düşmemesi için, satın alınıd.

TESELLİ

Bir eser, mimari güzellikleri haiz, tarihi hâtıraları olan bir köşk kurtulmuştu. Böyle bir eser yerine bir, iki otomobil almağı tercih eden bugünün yeni zenginleri tarafından anlaşılamıyacak bir hareketi; damralarında, memlekette müze kurmak lüzumunu hissetmiş bir insanın kanını taşıyan bir vatandaş yapmıştı.

Fikret Âdil

Gevezelik

— Gemi batmadan evvel başladığım hikâyemi bitireyim. Çok güleceksin !

"Fransız" karikatürü

Havalar ve plâjlar

Ressamı : T. KORKMAZ

Kadın — Aman, ne hoş... Güneş açtı. Şemsiyeni kapa artık !

Minelbab İlelmihrab

Yazan: Refik Halid KARAY

— Tefrika No. 16 —

Birkaç zat, gayet pesten ve gayet hayide sözler sarfettiler; hoca efendiler - muhitten hazetmemiş gibi bir tavırla - hâlâ susuyorlardı. Onlar Damat Paşanın Harbi Umumiden evvelki Hürriyet ve İtilâfa - zevcesi sultan hazretlerinin ibramiyle riyasetten birden bire istifası suretinde - vurduğu darbenin hâlâ tesiri ve emniyetsizliği içinde gibi idiler.

İçimizde yalnız bir coşkun çıktı; onun da yaşı sekseni mütecaviz, sesi ve elleri titrek, heyecanı ise gayrı kabili intikaldi :

Müşir, Nuri Paşa ! İşte fırkaya reis onu yaptık. Damat Ferit Paşa bir türlü riyaseti ve azalığı kabul etmiyor :

— "Ben bir nefer olarak çalışırım :,,

diyordu. Altalta bir söz geçti : Onun girmemesi bazı makamatta lehimize bitarafane çalışmasını temin edeceğinden fırka için daha faydalı olurmuş... Binaenaleyh ısrardan vazgeçildi; heyeti idare listesini yaptık ve dağıldık.

Bu içtima, nutuk, fikir ve heyecan itibariyle okadar sönük, silik ve ölgün geçmişti ki bugün - bir çok ehemmiyetsiz işleri, notsuz, bütün teferruatiyle hatırlıyan - dimağımda başka ufak bir iz bırakmamıştı. "Bu dahi bir şeye benzemedi..... diyerek Bebek yolunu tuttum.

Ertesi günü Sabah gazetesi listeyi neşredince baktım ki içtima şanlı, şerefli, ehemmiyetli bir şekil almış! Memleketteki tesiri de büyük olmuştu : Dar bir yolda kırıla, döküle, sarsak sarsak yuvarlanan ikinci Tevfik Paşa kabinesinin önüne bir iri kamyon gibi, birdenbire Kemali heybetle çıkıvermişti. Bu, bir fırka heyeti idaresi olmaktan ziyade bir kabine listesine benziyordu !

Ogünden ta sadrazam olduğu güne kadar ben bir daha Ferit Paşanın yüzünü göremedim. Yeni esami arasında Süleyman Bey diye adını işitmediğim biri vardı; meğerse Dahiliye nazır vekili İzzet Beyin biraderi imiş. mütekait bir zabit...

Hatırımda kaldığına göre Mehmet Ali Kâmil Beyin ismi yanında (tüccardan) diye bir kayıt sokulmuştu. Değme tüccar memleketlerinde bile görülmemiş bir asrilikle - bilâhare - işte Ferit Paşa bu taciri Dahiliyeye getirmiş, fakat sırasında anlatacağım veçhile - âdeta bir daha hizmet-i devlette istihtam edilmemek şartiyle gibi öteki beş kabinesine de sokmıyarak onu ticaretine, doğrusu, işsizliğine iade etmişti. Müstakbel polis müdürü Nurettin Beyin ismi yanındaki kayıt (İkdam gazetesi sabık idare memuru) suretinde yazılmış olduğundan bu unvan da küçük görülmüş, ertesi günkü nüshada (İdare müdürü yazılacak iken sehven memuru) denildiğinden dolayı tashih mecburiyeti hasıl olmuştu.

Bu liste bana da bir vazife yükletiyordu : (Sulh ve Selâmet) fırkasına gidip itizar beyan etmek. Orada, zaten, ismim resmen ilân edilmemişti ve faydalı, devamlı bir aza da değildim.

İki fırka arasında ayrılık, gayrılık bulunmadığından bilbahis - hatırlarını kıramıyacağım bazı dostların icbariyle - ötede çalışmağa mecbur kaldığımı anlattım. hoşlarına gitmemekle beraber - yüzüme karşı ne desinler? - muvaffakiyet temenni ettiler. Çoğunun gözünde ben bir gıpta okudum :

(Devamı var)

ZARURİ BİR CEVAP

Refik Halid Bey,

16 ve 19 Haziran tarihli, 12–13 numaralı iki nüsha Aydede gazetenizde «Minelbab ilelmihrab» tefrikanızda şahsıma tevcih ve hediye etmeği unutmadığınız tezvifkâr satırları, bir dostun haber vermesi üzerine, okudum. Şu cevabımın ilk çıkacak nüshanızın aynı sütununda ve hatasız olarak neşredilmesini kanuni hakkıma binaen taleb ederim.

Altmış yaşın eşiğine vardığınız halde, gençliğinizin, incir çekirdeği doldurmaz sebeplerden doğma bayağı hased ve garazkârlıklarından el'an sıyrılmadığınıza acıdım. ve size hayatın bir cilvesile kırk yıl evvel meslek ustalığı etmiş ve hayırhâhâne el uzatmış olmamdan derin elem duydum..

Yazdıklarınız, insafsız bir tahkiye hırsının zehirli havası içinde tezatlar ve mantıksızlıklarla dolu, hakikate muhalif, züyûf isnatlardan ibaret. Mütecanis bir yazı örgüsünü bile becerememişsiniz, kaleminiz gevelemiş, vicdanınız kininizle mücadele ederek sizi asılsız yâve gümeleri arasına bazı doğru kırıntılarını katmağa zorlamış, ne demek istediği anlaşılmaz karışık ve bulanık bir yazı meydana gelmiş...

«Def'isâil» için bile olsa şahsımdan bahsetmek mecburiyeti bana ezâ verdiğinden cevabımda pek imsâk ettiğimi evvelâ kaydedeyim.

Bir çok şeyler uydurmuşsunuz. Ahmed İhsan Beye damad olduğum için Evkaf kâtipliğini bırakıp muharrirliğe gelmişmişim. Evkaf ketebesinden demekle, bazılarının kullandığı mânâda geri fikirliliği ve orta tahsili bile bitirememiş olmaklığı ima etmek gayretiniz boşunadır. Evkafa hiç girmedim. Mektep kaçaklığını da nerede aramanız lâzım geleceğini ben mi size söyliyeyim? tahsilimi intizamla yaptım, sonra muharrirliğe başladım.

Meşrutiyetten iki sene evvelinden itibaren haftalık Servetifünun'a - hattâ en başa konan - yazılar yazdım. 10 Temmuz'dan sonra aziz ve muhterem üstadım merhum Mahmut Sadık Beyin arzusu ile, sabah ve akşam çıkan «Servetifünun»a muvazzaf muharrir alındım. Müşarünileyhin burada tafsil edilemiyecek derecede memnuniyet ve sevgilerini kazandım. Allaha şükür meslekte muvaffakiyetler gösterdim. İhsan Beyin teveccühleri çok daha sonra oldu...

Servetifünun'un başındaki mevcudiyetim size «ârızi ve ârızalı» ve faaliyetim «tahammülfersâ» görünüyormuş, ama bu, sözümona esprilerinize rağmen, merhum babanız ve ağabeyiniz başka türlü düşünmüşlerdi. Hakkı Halid Beyin 1909 başlarında sizi kolunuzdan tutarak bana getirip «Suphi Bey, bu çocuk okumadı, onu gazeteciliğe başlatmanızı rica etmiştim. artık eti sizin kemiği bizim!» deyişinin hâlâ hâfızanızda izli olduğuna eminim.

Yevmi Servetifünun'u benim öldürdüğüm de kuru isnattır. Gazetenin beş altı ay çıktıktan sonra kapanması benim muharrirliğimin haricinde kalan ve sizin bilmediğiniz sebeblerden ileri gelmedir. Ayrıca gazetesini kapatmağa mecbur kalmak heman her muharririn başına gelen, ma'yubattan olmayan mutad kazalardandır.

Hakkınızda iyi fikirler ve hattâ sevgi beslediğimi dahi, matbaamızda çıkmağa başlayan (Cem) sahibi Cemil Beye sizi genç bir istidad olarak takdim etmekle isbat etmiştim. ve eğer unutmadıysanız çıraklıktan (Cem) in muvazzaf muharrirliğine bu ilk girişinizde o zamanki zayıf Türkçenize bir hayli yardım eylemiştim. Masanın karşısında tâbir ve terkip bulamamaktan kıvranışlarınız şimdi gözümün önüne geliyor...

(Kirpinin Dedikleri) bana bir araba parası kazandırdığı dahi yakıştırma bir âdi iddiadır.

Ben yıkılan İttihadü Terakkinin boş bıraktığı Vatan sahasında ekalliyetlerin ve Gayri Türk'lerin at oynatmağa kalkıştıkları o acı ilk mütareke kışında diğer bir çok zatlerle birlikte, Türk milletini imhâ arzularına karşı azimle çalışmak üzere Millî Birlik kurmağı hararetli bir emel olarak ele alanlardandım. Sizi de bu Millî vazifeye çağırdım. Siz ortalıkla temas ettikten bir hafta kadar sonra, bana, Hürriyet ve İtilâf Fırkasına girmek istediğinizi söylediniz.

«— Aman, Refik, ne yapıyorsun? Bunun sonundan korkarım.» dedim.

«— Ne yapayım, bana Nazırlık veriyorlar !» dediniz.

Ve hakikaten de onların Posta ve Telgraf Nazırı oldunuz.

Böylece bizim yollarımız 1919 dan beri ayrılmış oldu. Siz İstanbulda bildiğiniz gibi çalıştınız. Biz Anadoluya koştuk, tâbirinız veçhile o da bizi kucakladı, ilk Büyük Millet Meclisine soktu. Millî hizmette yıllarca, memleket istiklâli için, imanımıza bağlanarak, bir nefer gibi kelle koltukta, ruhan ve bedenen tam ihlâsla çalıştık. Bin şükürler, Allah bizim tarafa muvaffakiyet verdi. Siz de Lübnan eteklerine sığındınız..

Bu karşılıklı çalışma yıllarımız içinde İstanbul'da çıkardığınız Aydede'de yine benim aleyhimde yersiz saldırışlardan geri kalmadığınızı işittik. Haydi o zaman toydunuz, gâfildiniz, amma bugün, çeyrek asır sonra dahi, hâlâ beni, ötekini berikini, «Sarakaya alıp» çürütmek istemek huyundan yakanızı kurtaramamanıza ne diyelim?

Ankara'da (Hâkimiyeti Milliye) başında iken ve elimde diğer vasıtalar varken hiç bir vakit dalâletzede Refik Halid aleyhinde bir şey yazmadım, daimâ müteessir bir ağabey tavrını muhafaza ettim.

Oğul, sana vaktile hocalık ve rehberlik ettikse şimdi bu sebebsiz tezvifler onun mukabelesi midir? yâhut bu çirkinlikleri nedamet ve intibah fidyesi olarak mı ortaya saçıyorsun? yoksa tarihi safhalar bu türlü yazılarlamı tenvir ediliyor.

Aziz ve müstakil Türkiyenin topraklarında, Millî zaferin zekâtı olarak, rahatça yaşamak talihine kavuşturulan bir adam, bir gün bir kahraman gibi tavır aldığı ve o nimeti etrafı hicvetmekle ödemek istediği zaman bizim de şunu söylemek elbette sarih hakkımız olur :

Biraz insaf ve haya !

23.6.1948

Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi meb'uslarından
İsmail Suphi Soysallıoğlu

AYDEDE :

Bu mektubu, savcılığa gönderir, içindeki bazı cümlelerin kanunî haklara dayanılarak çıkarılması ricasında bulunabilirdik. Buna lüzum görmediğimizin sebebi, bu büyük muharririn beliğ ve veciz yazılarını okumaktan mahrum kalan karilere - aleyhimize de olsa - bir ziyafet-i edebiye vermekti

Matbuatımızda bu kadar hünerli kalem oynatan çok büyük gazetecinin şanına lâyık bir mevki verilmediğine de müteessifiz.

Baş muharrirsiz gazetelerin çıktığı böyle bir zamanda kendisinin aranılıp lâyık olduğu mevkie geçirilmesini dileyoruz.

— Bütçeden tasarruf için resmi bina inşaatı durdurulacakmış...
— Vah vah, umum müdürler şimdiden sonra nerede yatacaklar acaba?

AKLIMDA KALANLAR

Sudan imtiyaz

1907 Yıldız Sarayında Ahmed İzzet Paşanın sofrasında öğle yemeği yiyordum. Sofrada Ticaret ve Nafia Nâzırı ve Hicaz şimendiferi komisyonu âlisi âzasından Zihni Paşa da vardı. O aralık – bunu söylemeliyim; o gün bugündür bana karşı her zaman hüsnü muamele ve alâka gösteren – dostum dişçi Sami Bey de yanımıza geldi ve sofraya oturdu. (Haremi Hümayundan geliyormuş, kadınların dişlerini tedavi ediyormuş). Hoş beşten sonra (gülmemenizi rica edeyim. Fakat delâletime emanet olunan bir teklifi arzedeceğim) dedi, söz başladı:

"Bu sabah muayenehaneme Mavromati Bey geldi. Hicaz şimendiferine bir varidat bulduğunu ve imtiyazını istediğini söyledi. İstediği imtiyaz da şudur:

. . . Şeria nehrinin suyundan şişelere doldurmak ve bu mukaddes suyu satmak...).

Sofradakiler hep beraber gülmeğe başladılar ve fakat olmıyacak bir şey olmadığını da anladılar; hatâ hesabını bile yaptılar. O sırada İkinci Sultan Hamid İzzet Paşayı yanına çağırttı; o da "Siz âfiyetle yemeğinizi yiyin, beni beklemeyin" dedi, huzura gitti.

Yarım saat sonra güle güle geldi. Hünkârın neşeli bir günü imiş. Emirlerini verdikten sonra "odanda ve sofranda kimler vardı?" diye sormuş; İzzet Paşa da şu hikâyesini anlatmış. O da gülmeğe başlamamış mı! Ve: "Haydi bir de sudan imtiyazımız bulunsun!" diye bu işe müsaade etmemiş mi! Hepimiz şaşırdık kalmıştık. Yalnız zeki Padişah şu şartı koymuş: "İmtiyaz tuhaf olur! Yalnız müsaade verelim! Nehrin en temiz bir yerinden ve en temiz şişelerle sular alınsın ve mühürlensin ve satılsın."

Bu, böyle olmuştu, ve formaliteyi Hicaz şimendiferi komisyonu ikmal etmişti. İş başladı ve hiç de zannolunmadığı halde para getirdi!..

Semih Mümtaz S.

(İktibas hakkı mahfuzdur)

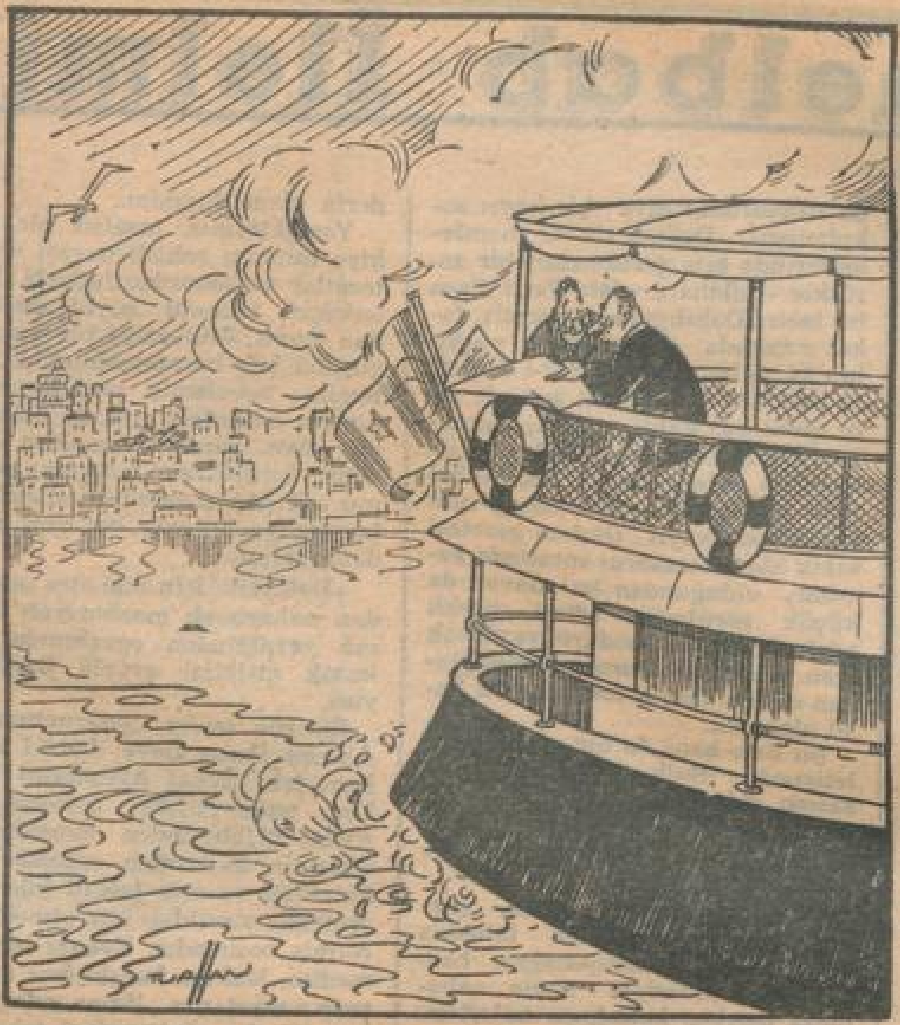

— Mecliste tasarruftan bahsediyorlar, acaba bunu kimler yapacak?
— Hükümet değil ya, tabiî her zamanki gibi millet!

Eşreften bir kıta

Haddini bilmiyerek ortalığı ulu orta tenkit eden ve o arada hakkı inkâr edildiğini söylemekten de çekinmiyen kaymakamlardan birinin bir kaç defa dinlediği palavralarına şair Eşref şu kıta ile mukabele etti:

Pek hararetle çıkışma "bizde adam yok!.. diye.
Kahvede boşboğazlarla ederken hasbıhal:
Hey efendi, bari sen etme zamandan iştikâ.
Nerde sen iş bulurdun olmasa Kaht-ül-rical!

Ankara mektubu

ESKİ ADAMLAR:

Geçenlerde bir arkadaşın babası ölmüştü. Hacı Bayram camiine, cenazeye gittik. Bu camiin yanında, eski Ogüst mabedi vardır. Mabedin yedi sekiz metre yüksekliğindeki kapısı caddeye bakar. Orada kaldırımın kenarında, köylü kılıklı iki kişi oturmuştu. Biri ötekine:

— Bak şu kapıya birader dedi, bak da eski adamlar nasılmış bir düşün.

KİME BIRAKIYORSUN?

Şimdi bizim kabineler numara ile anılmağa başladı. Birinci Hasan Saka kabinesi, ikinci Hasan Saka kabinesi... Dolaşan rivayetler doğru ise, bu kabine, bir müddet sonra yerini üçüncü Hasan Saka kabinesine bırakacakmış.

Hani bir hikâye vardır: Kadının biri yedi defa evlenmiş, yedisini de toprağa gömmüş. Sekizinciye varmış. Bir zaman sonra o da yataklara düşünce kadın geçmiş adamın başucuna, başlamış ağlamağa:

— Ah, Bey... Beni kimlere bırakıp gidiyorsun?

Adam ölüm halinde başını çevirmiş:

— Dokuzuncuya Hanım, dokuzuncuya...

MONDROS – MUDANYA:

Dillere destan olan üç öğretim üyesine ait davanın ikinci duruşmasında, Üniversite Rektörü Enver Ziya Karal, daha önce dinlenen başka bir tanık (Türkçü Salâhaddin Ertürk) hakkında şunları söyledi:

— Bu öğrenci sınavda, Mondros

Alaturka hamamlar islâh edilecek
"Gazeteler,,

— Gel oğlum, seni son defa olarak bir güzelce yıkayıp paklayayım. Yakında hamamlara el atacaklarmış görüp göreceğin rahmet bu olur!

ECEL ARABASI

Geçen gün Boğaziçi yolunda bir motosiklet kazası oldu ve bir genç öldü, ikisi ağır yaralandı. Bu kaçıncısı? Her hafta motosiklet yüzünden birkaç can kaybına uğrayoruz. Çıkan hafta Florya yolunda yine böyle bir facia olmamış mıydı?

Sepetli motosikletlerin seyrüseferini yasak etmeliyiz. İstanbul şehri o türlü nakil vasıtasının kullanılmasına müsaid değildir. Belediye ve seyrüsefer idaresi ne düşünüyor? Bir şey düşünmek ihtiyacını duymuyor mu?

Bu ne ihtiyatsızlık!

Bursada bir sinema binası (Tahir ile Zühre) filmi çevrilirken çıkan bir yangın neticesinde yandı. (Kerem ile Aslı) filmi gösterilirken yanması mevzua daha uygun düşerdi. Bu yangın haberini veren gazeteler, sinema binası civarındaki benzin depolarında açıkta duran benzin galonlarının güç kaçırıldığını yazıyorlar.

Sinema binası yanında benzin deposu ve açıkta duran benzinler? Bu ne ihtiyatsızlık ve ne idrâksizlik! Bütün şehrin yanmadığına şükür!

KIRPIN dedik...

Yıkıcı dev...

Harp yıllarında kara borsaya düşen sulfamitli ilâçlar peşinde halk az mı koştu? Az mı fedakârlığa katlandı? Komprimelerin tanesini üçer liraya çıkaran zalimlere az mı para kazandırdı? Evini satan olmadıysa da eşyasını elden çıkaran epeyce idi.

Sonra bir "Penisilin" derdine düştük. Bazısı bu, bin derde deva ilâcı Amerikalardan getirdi veya getirtti; kendisini ve ailesini bir nevi sigortaya aldı. Bizler:

— Ah, diyorduk, ya penisilinin şifa vereceği bir hastalığa tutulur da bulamaz, penisilini evlerinde saklıyanların gözü önünde yuvarlanıp gidersek!

Gidenler elbette olmuştur. Derken piyasa o ilâçla doldu. Şimdi nezleye karşı burun deliklerine ikişer damlacık akıtmak için bile penisilin satın alanlar var. Bir haylı evin buz dolabında kotlet ve kuzu pirzolalariyle birlikte penisilin şişeleri duruyor.

Çok şükür Allaha! Doktor:

— 3 milyon ünite penisilin yapmalı!

Der demez en yakın eczaneye koşuyor, alıyoruz. Hattâ mübarek ilâcın 24 saatte bir iğnelenen yağlıları da çıkmış. Naylon şırıngalı kutularda satılan lüks cinsi de ibadullah!

Fakat bugün başka bir ilâcın mahrumiyetini halk pek acı, hazin, elemli surette çekiyor: (Streptomisin)...

Memleketimizin baş derdi olan korkunç ve ekseriya amansız vereme karşı doktorlar onu tavsiye ediyorlar. Şifa verici bir

KİRPİNİN dedikleri

Yıkıcı deva

...unda kara borsaya ...itli ilâçlaı peşinde ...oştu? Az mı feda-...dı? Komprimele-...çer liraya çıkaran ...mı para kazandır-...n olmadıysa da eş-...ıkaran epeyce idi. ..."Penisilin" derdine düştük. Bazısı bu, bin derde deva ilâcı Amerikalardan getirdi veya ...sini ve ailesini bir ... aldı. Bizler: ...rduk, ya penisili-...eği bir hastalığa ...ulamaz, penisilini ...ıyanların gözü ö-...ınıp gidersek! ...lbette olmuştur. ... o ilâçla doldu. ... karşı burun de-... damlacık akıt-...penisilin satın a-...ir haylı evin kuz...et ve kuzu pirzo-...kte penisilin şişe-...

...Allaha! Doktor: ... ünite penisilin ...

...en yakın eczaneye ...ruz. Hattâ müba-...saatte bir iğnele-...a çıkmış. Naylon ...arda satılan lüks ...lah!

... başka bir ilâcın ... halk pek acı. ...ette çekiyor. (St-...

...izin baş derdi o-...e ekseriya aman-...rşı doktorlar on... ...ar. Şifa verici bir ilâç-mıdır? Tahakkuk etmiş değildir. Değildir ama hastasını kurtarmak ümidiyle yüzlerce, binlerce baba ana, aile sahibi etrafa koşuyorlar.

Bulamıyorlar mı?

Buluyorlar bazan... Fakat 5 gramı 50 şukadar liraya!

Pek acıklı vakalar işittim: Cocuğuna stroptomisin tedariki uğrunda atlarını satan bir arabacı gibi... daha ne facialar! Sayıp dökmiyelim; içimizi büsbütün karartmıyalım.

Bu bahis üzerinde üç noktaya dikkati çekeceğim:

1 — Kat'i şifa hassası yok... doktorların, zaten malî vaziyetleri iyi olmıyan ailelere bunu tavsiye etmeleri ne dereceye kadar doğrudur?

2 — O ilâc yerinde de pahalı mıdır? Yoksa gümrük resimleri ve dolar yüzünden mi pahalılaşıyor?

3 — Pahalı bile olsa gümrük resimlerinden, her türlü vergilerden muaf tutularak ve bazı tedbirler alınarak ucuzlatılması imkânını araştırmak lâzımgelmez mi?

Lâzımdır ve mümkündür.

"Stroptomisin" galiba pek can kurtaramıyor ama dar gelirlilerle muhtacları nanparaya muhtac bir hale sokuyo.., manen ve maddeten yıkıyor. Onu yıkıcı bir deva olmaktan kurtaralım.

Yeni Sağlık Bakanına hayır dua almak icin ne mükemmel bir fırsat!

KİRPİ

...dı Birinci Ha-... ikinci Hasan ...olasan rivayet-...abine, bir müd-...üncü Hasan Sa-... kaçakmış ... vardır: Kadı-...evlenmiş, vedi-...mmüş. Sekizin-...man sonra o da ... kadın geçmiş ... başlamış ağla-...

...eni kimlere bi-...

...inde başını çe-...

... Hanım, doku-...

...UDANYA:

...lan üç öğretim ...n ikinci duruş-...e Rektörü En-...ha önce dinle-... «Türkcü Salâ-...kkında şunları ...avda, Mondros mütarekesi ile Mudanya mütarekesini birbirine karıştırmıştı.

KREM KARAMEL:

Affedersiniz, abdesthanelerin ne koktuğunu herkes bilir, değil mi? Bizim buradaki Özen pastahanenin abdesthanesi, yeminle söylüyorum, Krem Karamel kokuyor. Çünkü mutfağın bulaşık musluğunu abdesthaneye bağlamışlar. Aksine, dışarıda, açık havada oturdunuz mu asıl abdesthane kokusu orada. Bu iş nasıl oluyor? Bir türlü aklım ermedi. Plânını mı yanlış yapmışlar, ne?

SOĞUKLAR:

Bir evvelki AYDEDE'de çıkan yemek listesi, buradaki yazarları adamakıllı ilgilendirdi. Birisi:

— Listeye biz de girecek miyiz? diye sordu.

Ben:

— Tabii.. deyince:

— Aman birader, soğukluklara sıra gelmeden bana bir yemek bul da kurtulayım, dedi.

Zafer

Bir dokun...

İsrafla mücadele cemiyeti ile kim mücadele edecek?

İstanbul Sanayi Birliği İdare Heyeti azasından bir zat, memlekette lüks ve israfa karşı mücadele açmak üzere faaliyete geçmiş. Bu iş için bir cemiyet kurulacakmış. Hazırlanan raporda, şimdilik tahdidi istenilen şeylerin bir hulâsasını gazetelerde okudum.

Balolarda, resmi ziyafet ve davetlerde erkekler gibi kadınlar da tek tip elbise giymeli imiş ve bu elbise yerli mamulâtı ipekli kumaştan yapılmalı imiş.

Aman, ne yapıyorlar! Balolar, resmi ziyafet ve davetler kadınlarımız için eğlence değil, birer vitrindir. Şık ve lüks tuvaletler, mücevherler oralarda teşhir edilir ve oralara sadece bu maksadla gidilir. Bu olmadıkca balolarda, ziyafetlerde ne tad kalır, ne rağbet!

Yine kadınların sokak elbiseleri ucuz, temiz ve sade olmalı, elbise adedi de azaltılmalı imiş.

Eyvahlar olsun! Hemşirelerimizi küstürecekler, sokaklarda yüzlerine hasret kalacağız galiba!

Kadınların şapka, kundura, çorap, çanta vesaire gibi ihtiyacları doğrudan doğruya yerli sanayi mamulâtından temin edilmeli imiş.

Güzel amma nerede o yerli sanayi mamulleri? Deriler kokar, çatlar, kumaşlar ütü tutmaz, çoraplar ele alınırken üzülüp süzülür... Yerli sanayi mamulâtı denilen nesneler evvelâ kalite, fiyat ve zevk bakımlarından ihtiyacı tatmin edecek seviyeye yükselsinler, ondan sonra karşımıza çıksınlar. İstedikleri rağbeti ancak o zaman bulabilirler, zorlamakla olmaz bu işler.

Raporda, nazarı dikkati celbedecek ve israf manzarası arzedecek yiyinitlerden ictinab edilmesi isteniliyor.

Garib şey! Bizim bildiğimiz dişe değer yiyintiler nazarı dikkati celbetmez, el altından, daha doğrusu, saman altından su yürütülerek yapılır.

Cenazelere çelenk gönderilmemli; ziyaret ve ziyafetlerde çiçek usulü kaldırılmalı, onun yerine üzüm, incir, fındık, fıstık gibi kendi mamûl ve mahsullerimiz ikram edilmeli imiş.

Fesübhanallah! Güllerimizin, karanfillerimizin, menekşelerimizin günahı nedir acaba? Çelenkler, buketler dışarıdan gelmiyor, memleketimizin her tarafında çiçeklerin envaı yetişiyor. Çiçeği seyretmek, koklamak bir zevktir, insanın beş duygusundan biri de «şamme» yâni koku alma duygusudur. Demek ki baharda masamızın üzerine bir demet gül yerine bir tabak Antep fıstığı koyacağız, canımız gül koklamak isteyince ağzımıza bir avuç fıstık atacağız!

Yoksa yerli sanayiimiz, tabii duygularımızı, bedii zevklerimizi değiştirip koku ihtiyacımızı midemizle tatmin edecek kadar ilerledi de biz farkında değil miyiz?!.

Ziyafetlerin, israfa kaçılmamak şartiyle resmi ve mecburi ziyafetlere inhisar ettirilmesine de çalışılacakmış.

Sebebi ne ola? Ziyafetlerde yenilen şeyler yerli mahsullerimizdir. Resmi ziyafetlere göz yumuluyor da hususiler neden mubah görülmüyor? Ziyafet para ile çekilir. Kesesine güvenebilenler yapar bu işi. Bırakınız zenginlerimiz hiç değilse bol bol ziyafetler çeksinler de kasalarda küflenen paralar bu sayede piyasaya çıksın.

Mücadeleye önayak olan ve raporu hazırlayan zat, gazeteci arkadaşlardan birine, kurulacak cemiyet için varidat olarak şimdiden iki yüz bin lira temin ettiğini de söylemiş.

Ve minelgaraib! Mücadele düdüğünün ötmiyeceği buradan belli. İsrafla mücadele için kurulacak cemiyet henüz meydana gelmeden bir kalemde iki yüz bin liralık varidat hazırlarsa kurulduktan sonra ne olacağını varın hesab eyleyin!

Sizin cemiyetle kim mücadele edecek, sayın bayım?

Cemal Refik

Plâj Krokileri (Esquire'den)

Radyo mağazasında

— Bana bir radyo ver emme, içinde radyo gazetesi bulunmasın!

Beklediğimiz Himmetler

Anadoluda kamyon bozması otobüslerle kaptı kaçtılara mühendisler mevcut olmadığından bir çok yerde değirmenci ustaları işleme müsaadesi veriyor. Allahın günü birkaç otobüs kazası olmakta ve 20-30 vatandaş ya ölmekte, ya sakat kalmaktadır.

HANGİ MAKAM
NE ZAMAN
Bu sistematik insan kasablığını durduracak?

Çocuğun Terbiye Yaşı

Kadının biri meşhur Amerikan mürebbilerinden Parker'e sorar:

— Oğlumun terbiyesine ne zaman başlamalıyım?

— Cocuğunuz ne zaman doğacak?

— Doğacak mı? Oğlum beş yaşını bitirmek üzere.

Parker şu cevabı verir:

— Aman Allah! Şu halde ne duruyorsunuz? Çabuk eve dönünüz. Şimdiye kadar en iyi beş seneyi kaybetmiş oldunuz!

DEDİ—KODU

İsviçreye mektup

Sana Floryadan haber verecektim. Lâkin bu sene bir acayib yaz geçiyor. Bizim gibi şehirde kalanlara Allah acımış olacak herhalde. Benim Floryaya gittiğim gün üç kere yağmur yağdı, hava sabah poyrazdı, tabiî sonra lodosa çevirdi ve tekrar poyrazladı. Ne ise bunlar mühim değil, bunlara alışkınız, mühim olan; sarışın, zarif Selçukun hava ile yarışırcasına mayo ve pantalon değiştirmesi... Mayoların hemen hepsi laksteks ve hemen hepsi de iki parçalı. Ben dört tane sayabildim. Dört mayo, üç pantalon ve 5 âşık. Nasıl, ne buyrulur? Seni çok alâkadar edecek bir haber: yeşil gözlü güzel Alev'le Ankaralı Ata, pek ahbab olmuşlar, amma Talha bir türlü peşlerini bırakmıyor ikisinin. Hemen bütün kadınlar simsiyah oluvermişler, halbuki bu sene yanma modası yok. Floryanın beyaz incisi Bayan Güzin, beyaz mayosu tenine nazaran âdeta sarımtrak kalıyor. Floryada o gün Muammerin trupuna da rastladım. Nâsidin sempatik kızı figüranlara âdeta polislik ediyordu. Kızlara göz açtırmıyan bu küçük hanımı nihayet Çoban Mehmede havâle ettiler de onlar da istedikleri gibi denize girip çıkabildiler.

Hâ bir de Bayan M....ri son sevgilisi Nevzatla yakaladım. Aralarında tam on yaş fark olmasına rağmen Nejat âdeta çökmüş zavallı.. İşittiğime göre bu sene de 11 de çakmış.

Sabahat Ablanın cici kızı Serap nişanlandı.

Saadet hala da yine Bostancıdaki o güzel eve taşındılar, geçen pazar tam 52 kişi vardı misafir olarak, tabiî Nevin Akkaya en başta. Reşid dondurma yemeye gelecekti amma sözünde durmadı. Halenin altında otomobil, Bağdad caddesini tehlikeli bir hale koyuyor. Dışarıda yine gök gürültüleri var, bilirsin dehşetli korkarım, mektubumu kesiyorum.

Fitne Fücur

Hastahanenin yolu

Caddenin tam ortasında duran bir adam nokta polisine sorar:

— Lütfen bana hastaneye nasıl gidileceğini söyler misiniz?

— Söylemiye lüzum yok, durduğunuz yerde biraz daha durun, yeter!.

Daktilolu büro eğlencelerinden

— Sus! Hissettirme. Etekleri havalansın!

KULLANAN KİM?

İkisi de bulut gibi sarhoş, içinde bulundukları otomobil rüzgâr gibi gidiyor.

Birincisi, kullanana yolu tarif ediyor

— Şimdi.. hık.. sağdaki... hık... birinci... yola saparsın.

Öteki cevap veriyor:

— Hık... nasıl?.. kullanan... hık... sen. değil misin?

İHTİYARIN HİYLESİ

İdare Şefi — Matmazel, sizi kızım yerine koyduğum için kabahatinizi sicile geçecek ihtar, aleni ihtarı, kıstelyevm ile değil, böyle cezalandırmağı tercih ettim!

"İtalyan" karikatürü

Nikâh Dairelerinde

Günde yüz lira kazanan damat!

Bekleme salonu kalabalıklaşıyor. Yaşlı hanımlar, tazeler, genç kızlar, çocuklar, grup grup geliyorlar. Kıyafetlerine bakılırsa hepsi de kıyı mahalle sakinleri. Salonda her grup başbaşa verip sohbete dalıyorlar. Birbirlerine yemek tarif edenler, veresiyeci mahalle bakkalını çekiştirenler, pahalılıktan dert yananlar

Bal rengi baş örtüsüyle yüzünü yaşmaklamış bir hanım teyze kolunu dirseğe kadar sıvayıp karşısındakine gösteriyor:

— Şu hale bak, hemşireciğim. Zannedersin ki su çiçeği döktüm. Allah seni inandırsın, sabahlara kadar uyuyamıyorum. Kaşır bire kaşın. Yatağın içinde desturun. beygirler gibi tepiniyorum.

— Geçmiş olsun, hanımcığım! Bir doktora bakınsana.

— O kâfir oğlu kâfirlere doktor neylesin, a kardeş? Sabahlara kadar didik didik ediyorlar beni.

— Kim didikliyor?

— Kim olacak, gözü kör olası pireler

— Haa, pire miii? İlâç sıksana hanımcığım

— Onu da yapamıyorum, kardeşçiğim. İlâcın kokusuna tahammül edemiyorum. İçime baygınlıklar geliyor. Her ne ise, bu dünyada insanlar için rahatlık yok vesselâm

Kırmızı benekli kolunu bir kaç defa tırmalayıp örttükten sonra elini ağzının kenarına siper etti, sesini yavaşlattı

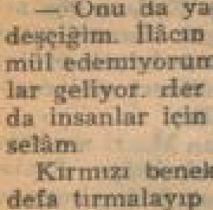

— Gelinle damat hâlâ gelmediler galiba

— Vallahi bilemiyorum hanımcığım. İkisini de tanımıyorum.

Yaaa.. Sen de tanımıyorsun demek

— Hayır nereden tanıyacağım? Kız tarafı ile bizim ahbaplardan biri görüşüyormuş. Evvelki gün pazarda rastladım; "Münevver hanımcığım, tanıdıklardan birinin kızı gelin oluyor, illâ sen de gel. nikâhta bulun., diye ısrar etti. Huyum batsın. ahbap hatırından hiç çıkamam.

— Al benden de okadar, kardeşçiğim. Damadın teyzesini bizim eski komşulardan biri çocukluğundan tanıyormuş. ben de onun yalvarması üzerine geldim buraya. Ne kızı tanırım, ne oğlanı.

— Damat ne iş yapıyormuş acaba?

— Vallahi orasını da iyice bilemiyorum ama, işittiğime göre çok zengin bir şeymiş. Eline günde altmış lira geçiyormuş.

— Günde altmış lira mı?

— Yaa, kardeş! Hele Beyoğlu tarafına çıkarsa her gün eline geçen para yüz lirayı da aşıyormuş.

— Hey gidi dünya hey! Görüyorsun ya, el âlem nasıl işler beceriyor! Bizim efendi bir ayda bile kazanamıyor o kadar parayı. Hani, arkasından çekiştirmek gibi olmasın ama, bizim efendi sünepenin biri. Efendiler artığı. Otuz senedir bir yastığa baş koyuyoruz. bir günden bir güne getirip de avucumun içine bolca bir para koyduğunu görmedim ki benim de yüzüm gülsün

— Öyle söyleme, hanımcığım Bunlar talih meselesidir Bu günün eyamında bir günde yüz lira kazanan erkek kaç tane bulunur? Öyle bir erkeğe düşecek talih nerede, biz nerede? Allah neyse böyledir işte. Kimine çuvallar dolusu verir, kimine damla damla. Günde yüz lira bu

Kapı tarafında bir kaynaşma oldu, genç kızlar. çocuklar koşuştular

— Geliyorlar... Geliyorlar...

Geldiler. Önde damatla gelin, arkada kadınlı erkekli bir grup. Salona girince Damat Bey gelinin yanından ayrıldı etraftakileri birer birer süzerek sol kolunu göğsüne kıvırdı, yan taraftaki grupa yaklaştı.

— Sizin efendim..

Ve birdenbire iğilerek geriye döndü. Başını sallıya sallıya geline doğru giderken gülümsüyordu.

Eline günde yüz lira geçen Damat Beye dikkat ettim, şaştım. Onlarla beraber gelen gruptan yaşlı bir hanıma sokuldum.

— Affedersiniz efendim, Damat Bey ne iş yapıyor?

Hanım teyze mütehayyir bakışlarla beni süzdü.

— Tramvaylarda hiç mi rastlamadın ayol? Biletçi.

Biraz evvel dinlediğim dedikoduların içyüzü anlaşıldı.

Gelin hanım genç. güzelce bir kızcağız. Evlendiler. Allah mes'ut eylesin.

Ce. Re.

Ölü ile diri

Otelde müşteri duvarda hareketsiz duran bir tahtakurusunu garsona gösterir, garson:

— Ölüdür der merak etmeyiniz.

Ertesi sabah müşteri garsonu çağırır:

— Biliyor musun, senin tahtakurusu...

— Ölmüş değil miydi?.

— Evet, ölmüştü... Fakat cenaze merasimi o kadar kalabalık oldu ki!.

Hâd çizmek günahtır

Yılbaşında, akrabasından biri yaşlı papanın huzuruna çıkıp iyi bir hediye koparmak ümidiyle: "Allah sana yüz yıllık ömür versin!,, diye dua edince papa suratını asmış

— Oğlum, demiş. Cenabıhakkın kerem ve ihsanına had çizmenin günah olduğunu bilmiyor musun?

Büyük bir dilek

Dördüncü Murad'ın müsahiplerinden biri sakalını yolmağı âdet edinmişti. Padişahın huzurunda bile bu işi yapmaktan kendini alamazdı. İhtarlar tevbihler, tektirler boşa gidince hünkâr. bir gün, son sözü söyledi:

— Eğer bir daha sakalını yolacak olursan, kendini yok bil!

Müsahip kendini zorlıyarak bu huyundan vazgeçti, sakalı da yolunmıya yolunmıya haylı uzadı.

Huzurda iken, bir gün, hoşuna giden bir fıkrayı söylemesi üzerine Sultan Murat:

— Söyle bana, dedi, her ne arzu edersen yerine getireceğim!

Müsaip hemen yalvardı:

— Bana lütfen sakalımı ihsan buyurunuz! Dilediğim gibi tasarruf edeyim!

Başka çare bulamayınca....

Şoför — Yahu durduğum yerde neden ceza yazıyorsun? Ne yaptık ki?

Memur — Sen bir şey yapmadın amma, Belediyenin varidatı azaldı!

KISA HİKAYE

Şöför Veli halâ şaşıyor

Bir Ramazan sabahı un fbarikaları sahibi Mesud Bey, erkenden evden çıkmağa hazırlanırken henüz yatakta mahmur mahmur vatan güzel ve genç karısına sordu :

— Nasıl, dün gece Darülbedayide eğlendin mi?

— Çok eğlendim, keski sen de gelseydin...

— Biliyorsun ki işim vardı... Bari Remziye Hanımlarla tiyatroda buluştunuz mu?

— Hayır, yalancılar beni aldattılar ; bir başıma kaldım. Bereket kapıda Veli bekliyordu !

Hanımefendnin Veli dediği otomobilin şoförü idi ; evet, ne zannettiniz, değirmenci Mesud Bey (yâni sabıkan inzibat mülâzimi Mesud Efendi bin Tahir Pristine) bugüne bugün beş yüz bin liralık adamdır ; beş sene evvel beş yüz kuruşu yokut, harb zenginiydi, lâkin hesabını bilen zenginlerden...

Zevcesiyle bu mükâlemesinden biraz sonra Mesud Bey otomobilde idi, amma övlt bin kâğıd liralık, teneke sesli, vapuri tekerlekli, gacırtılı otomobil değil ha, pek iyisi... Limon küfü renkte, yaylı, yumuşak şilteye dayandı, ellerini yastıklara uzattı, fakat birden sa ğeline bir kâğıd parçası ilişti, çekti, baktı, okudu :

«Mademki bu gece tiyatro vesilesiyle evden ve ahmak heriften ayrılabileceksin, tam on birde tekrar seni beklerim... Fakat yanlış olmasın, Havuz sokağına sapacaksın, yanındakine değil... Tam fenerin önündeki ev, dikkat ! gözlerini öper, yanaklarını koklarım. Cicim, minnoşum.»

Mesud Bey sapsarı kesildi. Karısı dün gece, filvaki, tiyatro vesilesiyle evden yapayalnız çıkmıştı. Remziye Hanımlarla buluşmadığını söylemişti, demek ki... Ah alçak kadın ah ! Nesi eksikti? Ya şu mel'un Veli? Hanımı bile bile, eliyle demek evden eve taşıyordu. Cebinden inzibat zabitliği zamanından kalma sadef işlemeli tabancasını çekip şu gözü önünde dikili duran kafaya bir nişan almak arzusuna kapıldı, sonra vazgeçti. Mademki eline geçen şu mektubda herifin adresi vardı, evvelâ onu badehu karısını, daha sonra da şoförü, üç mücrimi de sırasiyle tepelemek daha muvafık olacaktı. Hemen düdüğe bastı, sonra lâstik boru ile Veliye şu emri verdi :

— Bana bak, geri dön, Havuz sokağına gideceksin, fenerin önündeki ev... Anladın a, dün gece gittiğiniz yere !

Velinin yüzünü Mesud Bey bittabi göremedi; fakat biz ki vakayı biliyoruz, söyliyebiliriz : O ablak, kırmızı çehre yemyeşil olmuştu; elleri ise titreyordu; şayed Ramazan sabahı münasebetiyle sokaklar tenha olmasaydı bir kaza vukuu muhakkaktı.

Beş dakika sonra otomofil durdu.

Mesud Bey baktı, tam fenerin önündeki ev... Hemen atladı, zile bastı ve kapıyı açan Rum hizmetçiye :

— Bey burada mı? diye sordu. Oradaydı, fakat henüz uyuyordu; kabil değil uyandıramazdı, öbürü ısrar ediyordu, nihayet eski mülâzimi hiddet bürüdü, karının göğsünden itti, merdivenleri dörder dörder atladı ve rastgele her kapıyı açmağa başladı. Üçüncü odada aradığını bulmuştu : Gürültü ile uyanan bir erkek, yarı çıplak yataktan kendisini atan bir kadını örtmeğe çalışarak :

— Kimsiniz? Ne istiyorsunuz? Bu ne rezalet?

Diye haykırıyordu.

Evsahibi ile Mesud Bey şimdi salonda edibane konuşuyorlardı, zavallı harb zengini süt dökmüş kedi gibi mahcubdu. Zira kabahat ne bu adamda, ne hareminde idi. Şoförde idi. Şoför tiyatronun arka kapısında, gece, hanımını beklerken bir kadın ona yaklaşmış «beni şuraya Havuz sokağına bırak, sana bir lira vereceğim !» demişti. O da dayanamamış, denilen şeyi yapmış, lirayı almıştı. Fakat, aksi tesadüf, maruf bir hafifmeşreb olan o yabancı kadın otomobilde mektubu unutmuştu. Binaenaleyh Mesud Bey vakayı anladıktan sonra büyük bir sevinç içinde artık otomobiline dönüyordu. Tam kapıda Veliye birden dedi ki :

— Ülen bir daha arabamla yabancı taşırsan beynini patlatırım !

Veli şaşkındı. Değirmene doğru dümeni çevirirken : «Vay canına, diyordu, bu bizim bey galiba keramet sahibi... Gece kadını götürdüğümü haydi anladı diyelim, fakat eliyle koymuş gibi evi de nasıl buldu be?!»

Eski AYDEDE'den

— Hay Allah lâyiğini versin! Kapıyı açık bırakmışım...

"Colliers" den

Lisanlar üzerine acaip malûmat

★ İngilizce en çok konuşulan lisandır. 220 milyon kişi İngilizce bildiği için bu lisandan anlıyan dünyanın her yerinde meramını ifade imkânını bulur.

★ Alman ve Rus lisanları 90 milyon kişi tarafından konuşulmak suretiyle ikinci gelirler.

★ İspanyolcayı 55 milyon, Fransızca ile İtalyancayı 45 milyon insan bilir.

★ Dünya yüzünde 5.760 lisan mevcutsa da konuşulanı 2.296 dan ibarettir. Öbürleri ya büsbütün ölmüştür yahut unutulmuş gibidir.

★ İngilizcede 455.000 kelime vardır ve bu itibarla en zengin lisandır. İkinci derecede zengin lisan Fransızca, sonra sırasiyle 150 bin kelime ile Almanca, 140 bin kelime ile İtalyanca ve Rusça, 120 bin kelime ile de İspanyolca gelir.

★ Fransız dakikada 350 hece sarfedebilir. Japon 310, Alman 250, İngiliz 220 heceden fazlasını sarfedemez. Bazı kabileler dakikada 50 heceyi geçemezler.

●

Kasap avı

— Anneciğim, niçin aslanlarla kaplanları avlarlar?

— Minimini kuzuları parçaladıkları için...

— Öyleyse neden kasapları da avlamıyorlar?

MANİLER

Bir küçücük kuş idim,
Göğsüme konmuş idim,
Niçin ürküttün beni
Ben senin olmuş idim.

★

A benim bahtiyarım,
Gönlümde tahtı yârim,
Yüzünde göz izi var,
Sana kim baktı yârim !

★

Dumanlar alçak alçak,
İniyor denizlere,
Hem ağlar, hem gülümser
Öleyim o gözlere.

★

Geldi bahar çağları,
Duman aldı dağları,
Yârsız diken görürüm,
Mor sünbüllü dağları.

★

Gök güvercin olayım,
Gergefine konayım,
Avcı çeker vurursa,
Dizlerinde öleyim !

AĞABABA ANLATIYOR

Tesbih, tehlil ve secde

Hoca merhum seyahatte iken bir tekkeye misafir olmuş... Fakat bakmış ki yattığı odanın tavanından, kirişlerinden ara ıra korkunç çatırdılar işitiliyor, hemen şeyhi bulmuş :

— Efendi, demiş, bu çatı, galiba bakımsızlıktan göçecek...

Şeyh, işi mugalataya vurmuş; demiş ki :

— İşittiğiniz o sesler tehlil ve tesbih nidalarıdır, sade biz değil, tekkemiz bile böyle tabesabah zikir ile meşgul olur !

Hoca :

— İşte ben de tesbihi, tehlili arttıra arttıra bir gece tekkenizin vecde gelip secdeye kapanıvermesinden korkuyorum ya ! demiş.

İnsaflı hırsız

Vaktiyle adamın biri hırsızlık etmeğe karar verir ve bir eve girer. Bakar ki karı koca bir yorgan altında yatıyorlar. Maksadı yorganı aşırmak... Lâkin gördüğü dindarane bir terbiye iktizası gönlü buna razı olmamış, evsahibini uyandırmış :

— Efendi, demiş, yorganı çalacağım amma karın bana nâmahremdir; sen onun üstüne bir başka şey ört ki bunu alayım !

Evsahibi, bittabi yaygarayı koparmış, hırsız da fertiği çekmiş. Oradan ikinci bir eve girmiş... Mutfağı araştırırken bakmış bir havan, içinde de iri tuz parçaları :

— Bari gelmiş iken hazır şunu döveyim, insafsızlığa lüzum yok; biçarelere yarın ince tuz lâzım olur !

Başlamış takır tukur havan dövmeğe... Derhal içerdekiler uyanmışlar ve bu merhametli, insaflı hırsızı yakalayıp karakola vermişler.

"İtalyan" karikatürü

— Bu kadar bal arısı nereden çıktı?

— Fakat, sevgilim bal ayında olduğumuzu unutuyor musun?!

Muska

Son zamanlarda Üsküdarda (Hüdayi Tekkesi) şeyhi olan zerafetile tanınmış (Ruşen efendi) nin (Ömür Dede) isminde aptalca bir dervişi vardı. Derviş, bir gün, şeyhin yanına girdi. Kahve ocağına gelen bir kadının muska istediğini söyledi. Ruşen efendi :

— Ne muskası?

Diye sordu.

Ömür Dede :

— Deli boynuna asacaklarmış! Cevabını verince şeyh efendi :

— Herif! dedi. Ben deliye muska yazsam evvelâ senin boynuna takardım !

AYDEDE

Koleksiyonları için orta sayfaların da rahat kunmasını temin edecek bir cild idarehanemizce hazırlanmaktadır.

AYDEDE

CUMARTESİ, ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR SİYASİ HOŞSOHBET GAZETE

AYDEDE

Sütunlarında yer bulan

İlânlar

En aşağı 3 gün okunur ve ellerde döner dolaşır.

Hemen paket yapılmaz.

Dilenci

Dilencilerden biri bir adamdan sadaka ister :

— Allah rizası için beyefendi 25 kuruş ihsan edin.

— Yok.

— 15 kuruş verin.

— Yok.

— 10 kuruş.

— Yok.

— 5 kuruş?

— Yok.

— 1 kuruş?

— Yok dedik a.

— Öyleyse ne duruyorsun gel beraber dilenelim.

Halkın hali de dilenciye benzedi. Hasan Sakaya yalvarıyoruz :

— Allahaşkına Sakamız şu ekmek ucuzlamıyacak mı?

— Yok.

— Şeker?

— Yok.

— Nakliye ücreti?

— Yok.

— Basma?

— Yok.

— Öyleyse ne duruyorsun? Bunların ucuzlaması için gel beraber dua edelim.

(Karadeniz Postası)

Devlet Tahvillerinizi

satın alırken

Yüzde **6** olan gelirini

Yüzde **7** - ye

Yükseltmenin kabil olduğunu unutmayınız.

Bunun TEK yolu tahvillerinizi bankamıza vadeli olarak yatırmaktır.

YAPI ve KREDİ BANKASI

Üçüncü Cihan Harbi — Acaba h angisinden girsem?!

Çok zaman kalmamış !..

Eski arkadaş olmakla beraber birbirlerini kıskanan iki hanım bir gün buluşmuşlardı. Evvelâ tatlı başlıyan sohbet, sonra sonra iğneli şekil aldı. Lâf da tam yaş üzerine gelmişti.

Biri içini çekti :

— Şimdi, çok seviyor ama, dedi, merak ediyorum. Acaba ihtiyarladığım zaman da kocam beni sevecek mi?

Öteki güldü :

— Aman kardeş, düşündüğün şeye bak. Şurada ne kadar zaman kaldı ki. yakında öğrenirsin !..

Papazla Haham arasında

Bir katolik papası, beraber seyahat ettikleri hahama demiş ki :

— Dün gece rüyamda Yahudi cennetine uğradım. Halk mahşerullah kaynaşıyordu, her taraf fena kokuyor ve murdarlıktan geçilmiyordu. Haham demiş ki :

— Ben de rüyamda kendimi hıristiyan cennetinde buldum; etraf misk gibi kokuyordu, çiçeklerle, ağaçlarla dolu idi. manzara hakikaten pek lâtifti. Fakat tek adam yoktu.

Yeni neşriyat :

FUZULİ DİVANI

Abdülbâki Gölpınarlı'nın büyük bir salâhiyet ve ihtisasla hazırladığı bu mühim eser (İnkılâb) kitabevi tarafından gayet nefis bir surette bastırılmış ve cildli olarak satışa çıkarılmıştır. Gerek üstad Gölpınarlı'yı ve gerek (İnkılâb) kitabevini bu himmetlerinden dolayı takdir ederiz. 432 sayfalık cildli esere yalnız 6 lira fiyat konmuştur.

Deme mecnuna deli...

— Bu kadın hakikaten deli... Kendini iğne sanıyor, bir kulağından öbürüne iplik geçirmiş!

«Fransız» karikatürü

Borca sadakat

Hesabını bilir birisi bir arkadaşiyle beraber, dağa tırmanmışlardı. Karşılarına bir haydut çıktı, bağırdı :

— Ya paranızı, ya canınızı!

Hesabını bilir zatın arkadaşı, elini cebine soktu, para cüzdanını hayduda teslim etti.

Öteki de cüzdanını çıkardı, tam hayduda vereceği sırada :

— Bir dakika..

Dedi ve cüzdanından bir on liralık çekti, arkadaşına uzattı :

— Al kardeşim. dedi. Sana on lira borcum vardı !.

Ne vakit hırlaşırlarmış ?..

Karı koca o gün yine birbirleriyle kavgaya tutuşmuşlar, döğüşecek hale gelmişlerdi. Ortalığa bir parça sükûnet geldikten sonra koca odanın bir kenarında yanyana büzüşüp yatan kedi ile köpeği göstererek :

— Şunlardan ibret alalım Hanım, dedi, biri kedi, biri köpek olduğu halde bak bu iki hayvan birbirlerine hırlıyorlar mı?

Kadın güldü :

— Hele sen onları kuyruklarından birbirlerine bağla da bak, dedi, o zaman nasıl dalaşırlar, görürsün !

İdeal Bir Diş Macunu

ULTRAMİN

Dişleri Çürümekten Korur

Bütün dünya bilgilerini içinde toplayan rehber

ÇOCUK ANSİKLOPEDİSİ

ESKİ SAYILARIMIZ

Okuyucularımızdan arzu edenlere gazetemiz, - zarf içinde gönderecekleri pul mukabili - 1-91 numaralarından itibaren eksiksiz yollanır. Adreslerin tam ve okunaklı yazılmasını rica ederiz.

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

Sahibi: F. KARAY

Yazı işlerini fiilen idare eden: Z. Çalıkoğlu

İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul

Dizildiği Yer: Murat KERMAN Mürettiphanesi

Basıldığı Yer: TAN Matbaası

Ekstra ekstra Dersan yağlarını herkesin ağzının suyu akar.